

Proiectarea sistemelor de control automat

Paula Raica

Departmentul de Automatică

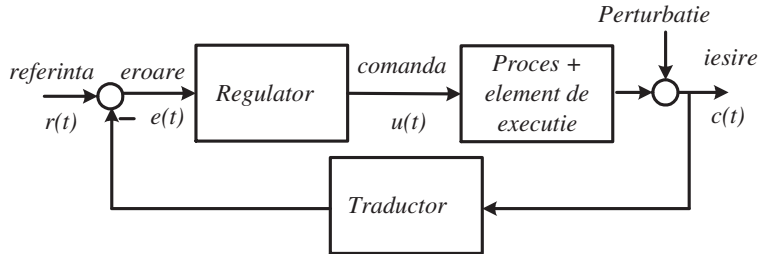
Str. Dorobantilor 71-73, sala C21, tel: 0264 - 401267

Str. Baritiu 26-28, sala C14, tel: 0264 - 202368

email: Paula.Raica@aut.utcluj.ro

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Sistem de reglare automată

- Performantele unui sistem automat: stabilitate, raspuns acceptabil, sensibilitate mica la variatiile parametrilor, eroare stationara minima, este capabil sa reduca efectele perturbatiilor.
- Proiectarea unui sistem automat = planificarea sau aranjarea structurii sistemului si selectarea unor parametri si componente adecvate.
- Pentru a modifica raspunsul sistemului se introduce un element in structura sistemului cu reactie: compensator sau regulator.

Abordari in proiectarea sistemelor

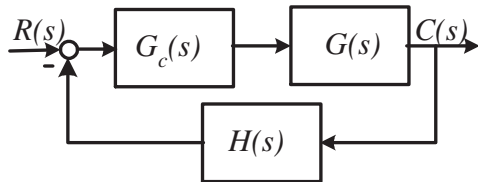
- Performantele unui sistem automat :
  - In domeniul timp: timp de raspuns, suprareglaj, timp de crestere, eroare stationara, etc $\Rightarrow$ localizarea polilor si zerourilor sistemului inchis
  - In domeniul frecventelor: pulsatie de rezonanta, latimea de banda, marginea de fază, etc.
- Se considera ca procesul a fost optimizat cat de mult a fost posibil si functia de transfer a procesului nu se poate modifica.
- Un compensator trebuie realizat fizic. El este de exemplu un circuit electronic (cu amplificatoare operationale sau circuite RC)

Proiectarea utilizând locul radacinilor

- LR este o metoda grafică pentru determinarea locației polilor sistemului închis, pe baza polilor și zerourilor sistemului deschis, când un parametru din sistem variază de la 0 la infinit.
- LR arată efectele ajustării unui parametru și informații despre răspunsul tranzitoriu
- Pentru proiectarea unui regulator este uneori necesar ca LR să fie modificat pentru ca sistemul închis sa indeplinească setul de performanțe impus.
- Proiectarea pe baza LR: modificarea locului prin adăugarea unui compensator astfel încât polii dominanți ai sistemului să poată fi plasați într-o locație dorită.

Compensatoare

Un compensator cu funcția de transfer $G_c(s)$ se leagă în serie cu procesul $G(s)$ pentru a obține o funcție de transfer în buclă deschisă $G_c(s)G(s)H(s)$ dorită.

$$G_c(s) = \frac{k \prod_{i=1}^M (s + z_i)}{\prod_{j=1}^N (s + p_j)}$$

- Compensatorul $G_c(s)$ se poate alege astfel încât să modifice locul rădăcinilor sau răspunsul în frecvență.
- Problema se reduce la alegerea polilor și zerourilor compensatorului.
- Vom considera întâi că $G_c(s)$ este un sistem de ord. 1.

Elemente cu avans de fază

$$G_c(s) = \frac{k(s+z)}{s+p}, \quad |z| < |p|$$

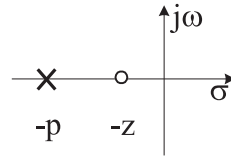
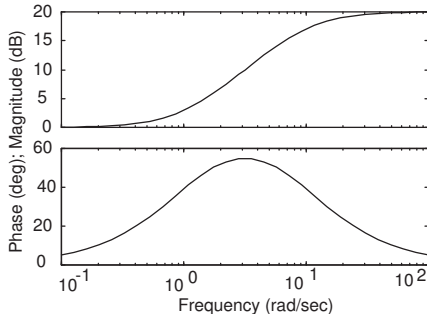

Diagrama Bode:

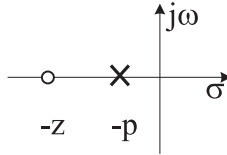
Se poate utiliza pentru a modifica regimul tranzitoriu al sistemului închis.

Exemple (element cu avans de fază)

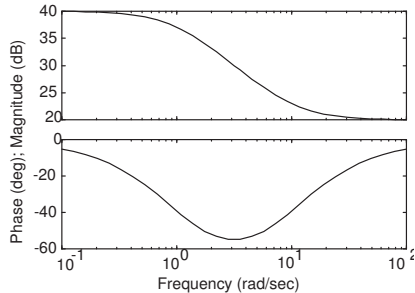
$$G(s) = \frac{s+1}{s+10}$$

Elemente cu întârziere de fază

$$G_c(s) = \frac{k(s + z)}{s + p}, \quad |z| > |p|$$

The frequency response:

Poate fi utilizat pentru a modifica eroarea staționară a sistemului închis.

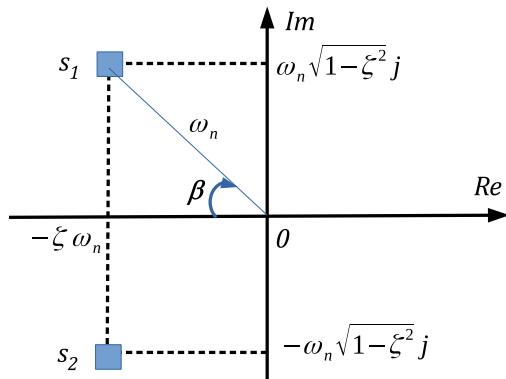
Exemple (element cu întârziere de fază)

$$G(s) = \frac{s + 10}{s + 1}$$

Recapitulare: polii și caracteristicile răspunsului tranzitoriu

- Polii unui sistem pot fi legați de caracteristicile răspunsului tranzitoriu

- Ex:

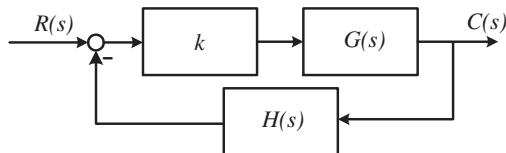
$$t_s = \frac{4}{\zeta \omega_n}$$

$$M_P = e^{-\pi \zeta / \sqrt{1-\zeta^2}}, \quad \cos \beta = \zeta$$

$$t_r = \frac{\pi - \beta}{\omega_d}, \quad t_p = \frac{\pi}{\omega_d}$$

$$(\omega_d = \omega_n \sqrt{1-\zeta^2})$$

Recapitulare: locul rădăcinilor

- Funcția de transfer a sistemului deschis: $H_d(s) = kG(s)H(s)$
- Sistemul închis: $\frac{C(s)}{R(s)} = \frac{kG(s)}{1 + kG(s)H(s)}$
- Locul rădăcinilor: o reprezentare a **polilor sistemului închis** pentru $k \in [0, \infty)$, adică rădăcinile lui: $1 + kG(s)H(s) = 0$.
- **Condiția de fază:** $\angle kG(s)H(s)|_{s \in LR} = -180^\circ$
- **Condiția de modul:** $|kG(s)H(s)|_{s \in LR} = 1$

Compensarea pe baza LR (elemente cu avans de fază)

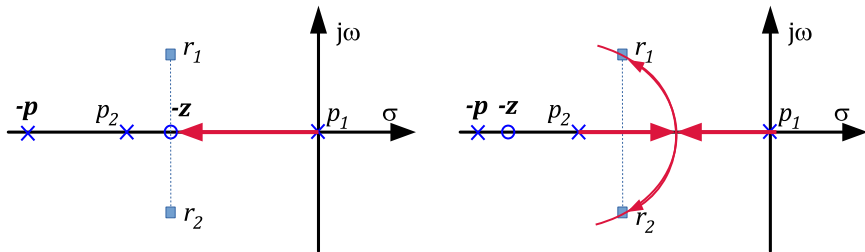
- Specificațiile sunt date în domeniul timp:
  - localizarea polilor sistemului închis,
  - suprareglaj,
  - timp de răspuns,
  - factor de amortizare
  - etc.
- Se consideră un sistem care e instabil sau are un răspuns tranzitoriu necorespunzător
- În bucla de reglare se introduce un element cu avans de fază în serie cu procesul.

Compensarea pe baza LR

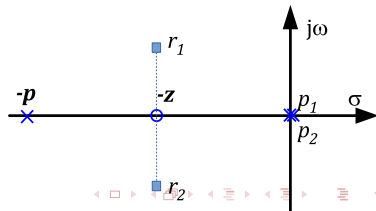
- 1 Specificațiile sistemului închis $\rightarrow$ locația dorită a polilor dominanți ($r_{1,2}$)
- 2 Se schițează LR a sistemului necompensat și se verifică dacă performanțele pot fi îndeplinite fără compensator.
- 3 Se selectează un compensator $G_c(s) = \frac{k(s+z)}{s+p}$, , $p > z > 0$.
- 4 Se plasează în planul complex toți polii și zerourile cunoscute ale sistemului deschis.
- 5 Se plasează zeroul compensatorului direct sub polii dominanți (sau la stânga primilor doi poli reali).
- 6 Se determină polul compensatorului astfel încât condiția de fază (LR) este îndeplinită pentru sistemul compensat (polii dominanți $r_{1,2}$ îndeplinesc condiția de fază deci se află pe LR a sistemului cu regulator).
- 7 Se evaluează factorul de amplificare k din condiția de modul, pentru $s = r_{1,2}$.

Proiectarea reguletoarelor

Se adaugă un zero la stânga primilor doi poli reali (pentru a nu afecta caracterul dominant al polilor doriți $r_{1,2}$). Explicație:

Dacă zeroul regulatorului se plasează între (p_1 și p_2), apare o ramură a LR pt un pol al sistemului închis mai aproape de origine decât $r_{1,2}$, $\Rightarrow$ acest pol va fi dominant.

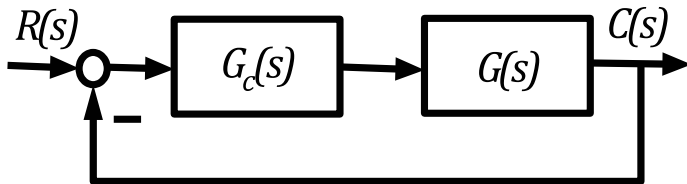

- Dacă $G(s)$ este funcția de transfer a procesului (cunoscută) și regulatorul este $G_c(s) = \frac{k(s+z)}{s+p}$: k și $p > z > 0$ - necunoscute
  - Alegeți zeroul regulatorului $-z$.
  - Calculați polul regulatorului din condiția de fază
  - Calculați factorul de amplificare k din condiția de modul
- Dacă $G(s)$ este funcția de transfer a procesului (cunoscută) și regulatorul este parțial cunoscut: k și z sau p - necunoscute
  - Calculați polul **sau** zeroul regulatorului din condiția de fază
  - Calculați factorul de amplificare k din condiția de modul.

Exemplul 1

Se consideră un sistem în buclă închisă cu reacție negativă unitară și funcția de transfer a procesului:

$$G(s) = \frac{1}{s^2}$$

Se va proiecta un regulator astfel încât sistemul închis să îndeplinească specificațiile:

- Timp de răspuns $t_s \leq 4$ seconds
- Supraregrajul răspunsului la intrare treaptă $M_p \leq 35\%$.

Sistemul deschis $G(s)$ este instabil deoarece are doi poli în 0.

Exemplul 1

- Se consideră un regulator proporțional (P) $G_c(s) = k$ și se încearcă determinarea valorii lui k astfel încât cerințele să fie îndeplinite.
- Sistemul închis cu regulatorul P are funcția de transfer:

$$T(s) = \frac{kG(s)}{1 + kG(s)} = \frac{k \frac{1}{s^2}}{1 + k \frac{1}{s^2}} = \frac{k}{s^2 + k}$$

⇒ oscilații întreținute.

- Se alege un regulator $G_c(s)$ (cu avans de fază), unde

$$G_c(s) = \frac{k(s + z)}{s + p}, \quad p > z > 0$$

- Din specificațiile impuse pentru sistemul închis se obțin polii dominanți.

Exemplul 1

Aria admisibilă pentru polii dominanți ai sistemului închis:

- Factorul de amortizare al polilor dominanți ζ :

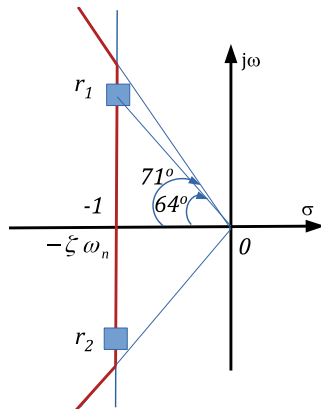
$$M_p = e^{-\pi\zeta/\sqrt{1-\zeta^2}} \leq 0.35 \Rightarrow \zeta \geq 0.325$$

$$\Rightarrow \beta \leq \arccos \zeta = 71^\circ$$

- Timpul de răspuns:

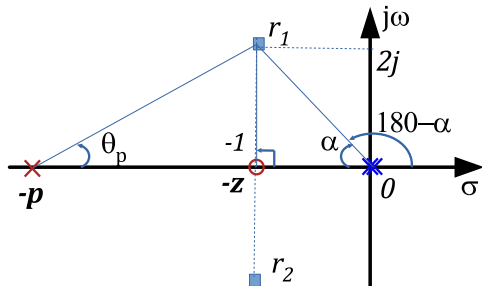
$$t_s = \frac{4}{\zeta\omega_n} \leq 4 \Rightarrow \zeta\omega_n \geq 1 \Rightarrow -\zeta\omega_n \leq -1$$

- Toți polii complecși localizați în interiorul unui unghi de 71° și în stânga liniei verticale la -1 vor îndeplini specificațiile.
- Se aleg $r_{1,2} = -1 \pm 2j$, pentru care unghiul este $\alpha \approx 64^\circ$.

Exemplul 1

- Se plasează toți polii și zerourile (cunoscute) în planul complex. Se plasează polii dominanți $r_{1,2}$.

- Se plasează zeroul regulatorului sub r_1 (este la stânga a doi poli ai sistemului deschis (0, 0)): $-z = -1$.
- Se plasează polul regulatorului pe axa reală negativă și se calculează astfel încât polii dominanți $r_{1,2}$ să fie pe LR ai sistemului compensat, adică să fie îndeplinită condiția de fază pentru $r_{1,2}$.

Exemplul 1

- Condiția de fază: $\angle G_c(s)G(s)|_{s=r_1} = -180^0$.

$$\angle \frac{k(s+z)}{s+p} \cdot \frac{1}{s^2} \bigg|_{s=r_1} = -180^0$$

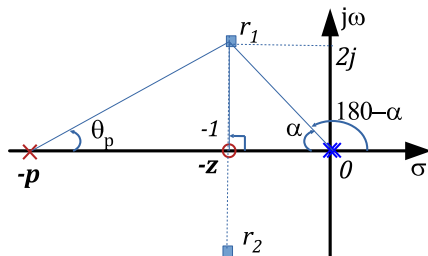
$$\angle G_c(s)G(s)|_{s=r_1} = \angle k + \angle(r_1 + z) - \angle(r_1 + p) - 2\angle(r_1) = -180^0$$

- Din figură: $\angle k = 0$, $\angle(r_1 + z) = \angle(r_1 + 1) = 90^0$, $\angle(r_1 + p) = \theta_p$, $\angle(r_1) = 180^0 - \alpha$, $\alpha = 64^0$.

$$\angle G_c(s)G(s)|_{s=r_1} = 90^0 - \theta_p - 2(180^0 - 64^0) = -142^0 - \theta_p = -180^0$$

$$\Rightarrow \theta_p = 38^0.$$

Exemplul 1

- în triunghiul dreptunghic $(r_1, -z, -p)$:

$$\tan \theta_p = \tan 38^\circ = \frac{2}{p-1} \Rightarrow p-1 = \frac{2}{\tan 38^\circ} \Rightarrow p = 3.55$$

- Regulatorul este: $G_c(s) = \frac{k(s+1)}{s+3.55}$.

- Dacă $k \in [0, \infty)$ LR al sistemului închis va trece prin $r_{1,2}$.

Exemplul 1

- Funcția de transfer a sistemului deschis compensat:

$$G_c(s)G(s) = \frac{k(s+1)}{s^2(s+3.55)}$$

- Factorul de proporționalitate k se evaluează din condiția de modul:

$$|G_c(s)G(s)|_{s=r_1} = 1 \quad \Rightarrow \quad \left| \frac{k(s+1)}{s^2(s+3.55)} \right|_{s=-1+2j} = 1$$

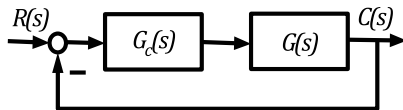
$$k = \left| \frac{s^2(s+3.55)}{s+1} \right|_{s=-1+2j} = \left| \frac{(-1+2j)^2(-1+2j+3.55)}{-1+2j+1} \right|$$

$$k = \frac{(\sqrt{5})^2 \cdot \sqrt{2.55^2 + 2^2}}{2} = 8.1$$

$$G_c(s) = \frac{8.1(s+1)}{s+3.55}$$

Exemplu PI

- Se consideră un sistem de control în buclă închisă cu funcția de transfer a procesului
$$G(s) = \frac{1}{(s + \frac{1}{2})(s + 4)}.$$
- Se calculează un regulator PI $G_c(s) = K_P + \frac{K_I}{s}$, astfel încât polii dominanți ai sistemului închis să fie $r_{1,2} = -0.5 \pm j$.

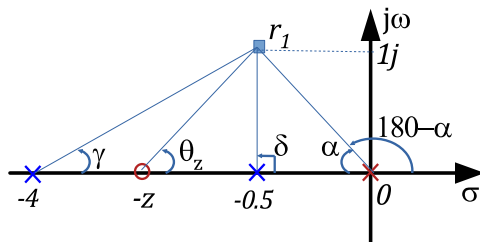

- Pentru a evidenția polii și zerourile, regulatorul poate fi scris:

$$G_c(s) = K_P + \frac{K_I}{s} = K_P \frac{s + K_I/K_P}{s} = k \frac{s + z}{s}$$

- Zeroul regulatorului (z) se calculează din condiția de fază, iar factorul de proporționalitate (k) din condiția de modul.

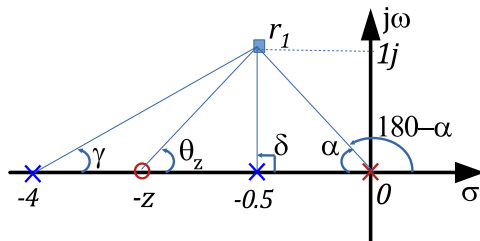
Exemplu PI

- Se plasează polii cunoscuți: polii procesului (-4 and -0.5) și polul regulatorului (0).
- Zeroul va fi *calculat* din condiția de fază:

$$\angle G_c(s)G(s)|_{s=r_1} = -180^\circ \Rightarrow \angle \frac{k(s+z)}{s(s+\frac{1}{2})(s+4)} \Big|_{s=r_1} = -180^\circ$$

Exemplu PI

$$\angle k + \angle(r_1 + z) - \angle r_1 - \angle(r_1 + \frac{1}{2}) - \angle(r_1 + 4) = -180^\circ$$

$$0 + \theta_z - (180^\circ - \alpha) - \delta - \gamma = -180^\circ$$

$$\theta_z - (180^\circ - \underbrace{\arctan \frac{1}{0.5}}_{63.4^\circ}) - 90^\circ - \underbrace{\arctan \frac{1}{4 - 0.5}}_{15.9^\circ} = -180^\circ$$

$$\theta_z = 42.5^\circ \Rightarrow \Delta(r_1, -0.5, -z) : \tan \theta_z = \tan 42.5 = \frac{1}{z - 0.5} \Rightarrow z = 1.59$$

Exemplu PI

- Regulatorul este : $G_c(s) = \frac{k(s + 1.59)}{s}$.
- Factorul de proporționalitate k se calculează din condiția de modul:

$$|G_c(s)G(s)|_{s=r_1} = \left| \frac{k(s + 1.59)}{s(s + \frac{1}{2})(s + 4)} \right|_{s=-0.5+j} = 1$$

$$k = \left| \frac{(-0.5 + j)(-0.5 + j + \frac{1}{2})(-0.5 + j + 4)}{(-0.5 + j + 1.59)} \right|$$

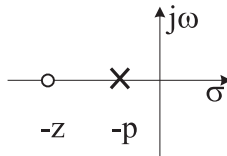
$$k = \frac{\sqrt{0.5^2 + 1^2} \cdot 1 \cdot \sqrt{3.5^2 + 1^2}}{\sqrt{1.09^2 + 1^2}} = 2.75$$

- Regulatorul: $G_c(s) = 2.75 \frac{s + 1.59}{s} = 2.75 + \frac{4.37}{s}$

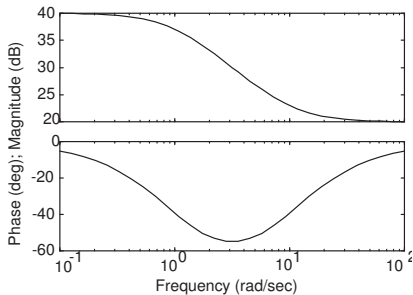
Proiectarea reguletoarelor cu întârziere de fază utilizând locul rădăcinilor

Elemente cu întârziere de fază

$$G_c(s) = \frac{k(s + z)}{s + p}, \quad |z| > |p|$$

Răspunsul în frecvență:

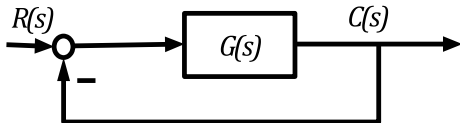
Se poate utiliza pentru a îmbunătăți eroarea staționară a sistemelor cu reacție negativă.

Exemplu (element cu întârziere de fază)

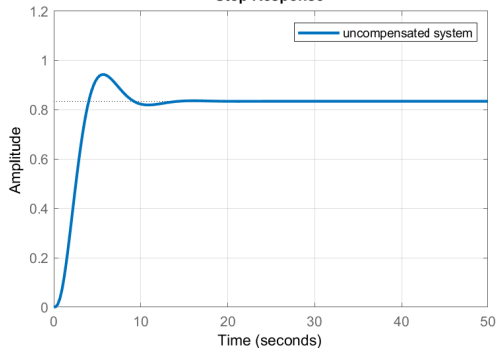
$$G_c(s) = \frac{s + 10}{s + 1}$$

Compensarea erorii staționare

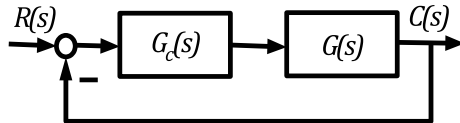
Sistem necompensat

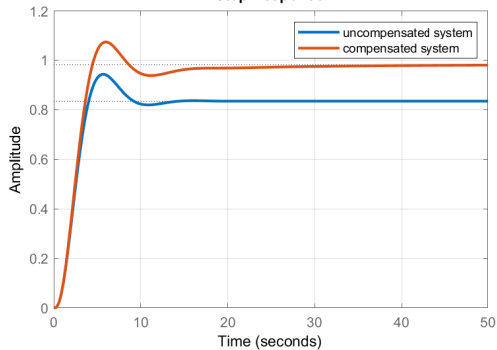
Step Response

Sistem compensat

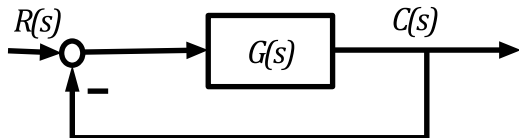

Step Response

Eroarea staționară

- (vedeți Chapter 3, secțiunea 3.5.3 pentru constantele erorii staționare)
- Se consideră un sistem cu reacție negativă:

$$G(s) = \frac{k \prod_{i=1}^M (s + z_i)}{s^N \prod_{i=1}^Q (s + p_i)}$$

- $G(s)$ = funcția de transfer a sistemului deschis
- reacție unitară
- N = tipul sistemului (nr. de poli în origine)
- Eroarea staționară:

$$e_{ss} = \lim_{t \rightarrow \infty} e(t) = \lim_{t \rightarrow \infty} (r(t) - c(t))$$

$$e_{ss} = \lim_{s \rightarrow 0} s(R(s) - C(s)) = \lim_{s \rightarrow 0} sR(s) \left(1 - \frac{G(s)}{1 + G(s)}\right) = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{sR(s)}{1 + G(s)}$$

Eroarea staționară

Intrare treaptă: $r(t) = 1 \Rightarrow R(s) = \frac{1}{s}$

$$e_{ss} = \lim_{s \rightarrow 0} s \frac{1}{s} \frac{1}{1 + G(s)} = \frac{1}{1 + G(0)} = \frac{1}{1 + K_p}$$

$K_p = \lim_{s \rightarrow 0} G(s)$ = constanta erorii staționare la poziție

■ $N = 0$:

$$G(s) = \frac{k \prod_{i=1}^M (s + z_i)}{\prod_{i=1}^Q (s + p_i)} \Rightarrow K_p = \text{const} \Rightarrow e_{ss} = \text{const}$$

■ $N \geq 1$:

$$G(s) = \frac{k \prod_{i=1}^M (s + z_i)}{s^N \prod_{i=1}^Q (s + p_i)} \Rightarrow K_p = \infty \Rightarrow e_{ss} = 0$$

Eroarea staționară

Intrare rampă: $r(t) = t \Rightarrow R(s) = \frac{1}{s^2}$

$$e_{ss} = \lim_{s \rightarrow 0} s \frac{1}{s^2} \frac{1}{1 + G(s)} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{s(1 + G(s))} = \lim_{s \rightarrow 0} \frac{1}{sG(s)} = \frac{1}{K_v}$$

$K_v = \lim_{s \rightarrow 0} sG(s)$ = constanta erorii staționare la viteză

■ $N = 0$: $G(s) = \frac{k \prod_{i=1}^M (s + z_i)}{\prod_{i=1}^Q (s + p_i)} \Rightarrow K_v = 0 \Rightarrow e_{ss} = \infty$

■ $N = 1$:

$$G(s) = \frac{k \prod_{i=1}^M (s + z_i)}{s \prod_{i=1}^Q (s + p_i)} \Rightarrow K_v = \text{const} \Rightarrow e_{ss} = \text{const}$$

■ $N \geq 2$:

$$G(s) = \frac{k \prod_{i=1}^M (s + z_i)}{s^N \prod_{i=1}^Q (s + p_i)} \Rightarrow K_v = \infty \Rightarrow e_{ss} = 0$$

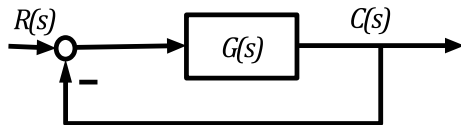
Compensarea erorii staționare utilizând LR

- Se consideră problema determinării unui regulator pentru cazul în care sistemul închis are un comportament tranzitoriu satisfăcător, dar un comportament nesatisfăcător în regim staționar
- În acest caz, compensarea constă în esență din creșterea factorului de amplificare al sistemului deschis fără a schimba apreciabil caracteristicile răspunsului tranzitoriu
- Pentru a evita o schimbare apreciazabilă în LR, contribuția regulatorului în condiția de fază trebuie limitată la o valoare mică, de exemplu sub 5° ;
- Pentru a asigura aceasta, se plasează polul și zeroul regulatorului relativ apropiați unul de celălalt și aproape de origine în planul s .

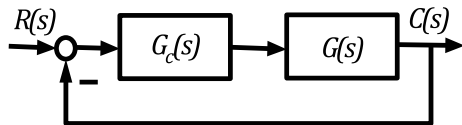

Compensarea erorii staționare utilizând LR

Sistem necompensat (înainte de a adăuga regulatorul)

Sistem compensat (după adăugarea regulatorului)

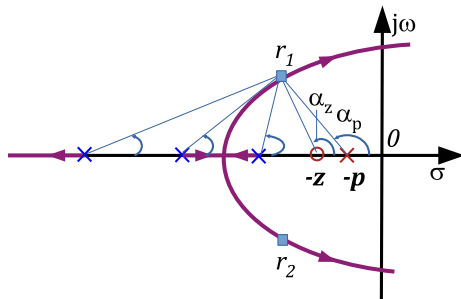
- Se adaugă un regulator cu întârziere de fază $G_c(s) = \frac{s+z}{s+p}$, cu $z > p > 0$
- $r_{1,2}$ sunt polii dominanți ai sistemului închis ($\Rightarrow$ răspunsul tranzitoriu) înainte de adăugarea regulatorului.
- Regulatorul nu trebuie să schimbe caracteristicile răspunsului tranzitoriu (păstrează polii dominanți în aproximativ aceeași locație)
- $r_{1,2}$ satisfac condiția de fază a sistemului necompensat:

$$\angle G(s)|_{s=r_1} = -180^\circ$$

Compensarea erorii staționare utilizând LR

- Condiția de fază a sistemului compensat:

$$\angle G(s)G_c(s)|_{s=r_1^*} = \angle G(s) \frac{s+z}{s+p} \Big|_{s=r_1^*} = \angle G(s) + \underbrace{\angle s+z - \angle s+p}_{< 5^\circ} \Big|_{s=r_1^*} = -180^\circ$$

- $-z$ și $-p$ trebuie să fie foarte apropiați pentru a păstra polii dominanți în aproximativ aceeași poziție.

Compensarea erorii staționare utilizând LR

Se consideră un sistem de tipul 0 pentru o intrare treaptă, sau de tipul 1 pentru o intrare rampă.

- Pentru sistemul necompensat:

$$K_p = \lim_{s \rightarrow 0} G(s), \quad e_{ss} = \frac{1}{1 + K_p}$$

$$K_v = \lim_{s \rightarrow 0} sG(s), \quad e_{ss} = \frac{1}{K_v}$$

- Pentru sistemul compensat:

$$K_{pcomp} = \lim_{s \rightarrow 0} G(s) \frac{s + z}{s + p} = \frac{z}{p} K_p, \quad e_{ss} = \frac{1}{1 + K_{pcomp}}$$

$$K_{vcomp} = \lim_{s \rightarrow 0} sG(s) \frac{s + z}{s + p} = \frac{z}{p} K_v, \quad e_{ss} = \frac{1}{K_{vcomp}}$$

- Raportul $\frac{z}{p}$ trebuie să fie mare pentru a îmbunătăți eroarea staționară.

Compensarea erorii staționare utilizând LR

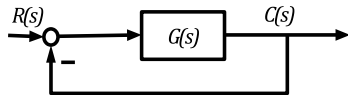
- Zeroul ($-z$) și polul ($-p$) regulatorului trebuie să fie apropiați pentru a păstra locația polilor dominanți (și caracteristicile răspunsului tranzitoriu)
- Zeroul ($-z$) și polul ($-p$) regulatorului trebuie să aibă un raport mare $\frac{z}{p}$ pentru a îmbunătăți eroarea staționară.
- Soluție: se plasează aproape de origine *comparativ cu locația polilor dominanți*:
  - Se alege zeroul regulatorului mic (în valoare absolută) comparativ cu pulsația naturală a polilor dominanți: $z \approx \frac{\omega_n}{10}$
  - Se calculează polul din raportul $\frac{z}{p}$.

Algoritmul

- 1 Se determină specificațiile răspunsului tranzitoriu pentru sistemul închis și se determină locația polilor dominanți ai sistemului care satisfac cerințele.
- 2 Se determină polii dominanți ai sistemului necompensat $r_{1,2}$
- 3 Se calculează constanta erorii pentru sistemul închis necompensat (înainte de adăugarea regulatorului): K_p sau K_v .
- 4 Se calculează raportul z/p din constanta dorită a erorii și din constanta erorii sistemului necompensat.
- 5 Se plasează zeroul aproape de origine în comparație cu ω_n ai polilor dominanți (de exemplu $z \approx \frac{\omega_n}{10}$)
- 6 Se determină polul din raportul z/p .

Exemplu

- Se consideră un sistem în buclă închisă cu o intrare **rampă** ($r(t) = t, t \geq 0$) și funcția de transfer în buclă deschisă:

$$G(s) = \frac{5}{s(s+2)}$$

Se proiectează un regulator cu întârziere de fază astfel încât constanta erorii staționare la viteză să fie $K_{vcomp} = 20$ (sau eroarea staționară pentru o intrare rampă să fie $e_{ss} = \frac{1}{20}$).

- Înainte de adăugarea regulatorului (pentru sistemul necompensat), funcția de transfer a sistemului închis și polii:

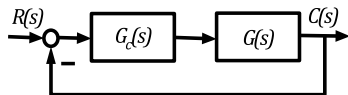
$$G_0(s) = \frac{G(s)}{1 + G(s)} = \frac{5}{s^2 + 2s + 5}, \quad r_{1,2} = -1 \pm 2j$$

- Constanta erorii staționare la viteză este:

$$K_v = \lim_{s \rightarrow 0} s \frac{5}{s(s+2)} = \frac{5}{2} = 2.5 \quad (e_{ss} = \frac{1}{2.5} = 0.4)$$

Exemplu

- Se adaugă regulatorul:

$$G_c(s) = \frac{s + z}{s + p} \text{ cu } z > p > 0$$

- Constanta erorii staționare la viteză pentru sistemul comp.:

$$K_{vcomp} = \lim_{s \rightarrow 0} s \frac{5}{s(s+2)} \frac{s+z}{s+p} = 2.5 \frac{z}{p} = 20$$

- Raportul $\frac{z}{p} = \frac{20}{2.5} = 8$.
- Pulsația naturală a polilor dominanți $r_{1,2}$: $\omega_n = \sqrt{1^2 + 2^2} = \sqrt{5}$.
- Se alege zeroul regulatorului astfel incat $z < \omega_n/10$, de exemplu: $z = 0.1$ (zeroul la $-z = -0.1$), iar polul este:

$$\frac{z}{p} = 8 \Rightarrow p = \frac{0.1}{8} = 0.0125 \Rightarrow -p = -0.0125 \Rightarrow G_c(s) = \frac{s + 0.1}{s + 0.0125}$$

Exemplu

Diferența fazelor de la $-p$ și $-z$ la polul dominant este de aproximativ 1° , deci $s = -1 \pm j2$ este aproximativ locația polilor dominanți.

